

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

15.04.2025р.

Одеса

№ 65/12-рк/к

Управління інфраструктури
Миколаївської обласної державної
адміністрації

вул. (*«Інформація з обмеженим
доступом»*)

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення таких порушень і умов, що їм сприяють

1. Предмет рекомендацій

- (1) Про припинення дій Управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, а саме - дії, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку перевезень пасажирів на відповідних автобусних маршрутах загального користування.
- (2) Дії, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, полягають у визначенні автомобільного перевізника на приміських автобусних маршрутах загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка без проведення конкурсу.

2. Орган влади, якому надаються рекомендації

- (3) Органом влади, якому надаються рекомендації, є Управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації (ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*)); місцезнаходження: (*«Інформація з обмеженим доступом»*)) (далі – Управління).
- (4) Згідно із інформацією з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Управління за організаційно-правовою формою є органом державної влади.
- (5) Відповідно до статті 1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади, місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на

території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

- (6) Відповідно до пункту 8 статті 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцеві державні адміністрації в межах, визначених Конституцією і законами України, здійснюють на відповідних територіях державний контроль за додержанням правил торгівлі, побутового, транспортного, комунального обслуговування, законодавства про захист прав споживачів.
- (7) Пунктом 2 статті 20 цього ж Закону встановлено, що місцева державна адміністрація забезпечує організацію обслуговування населення підприємствами, установами та організаціями житлово-комунального господарства, зв'язку, телебачення, радіомовлення, торгівлі та громадського харчування, побутового і транспортного обслуговування незалежно від форм власності.
- (8) Відповідно до статті 5 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» склад місцевих державних адміністрацій формують голови місцевих державних адміністрацій та визначають структуру місцевих державних адміністрацій.
- (9) Розпорядженням заступника голови Миколаївської обласної державної адміністрації з виконавчих функцій і повноважень голови облдержадміністрації від 10.01.2018 № 5-р затверджено Положення про управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації, відповідно до якого Управління є структурним підрозділом Миколаївської обласної державної адміністрації, є юридичною особою публічного права.
- (10) Відповідно до статті 5 Закону України «Про автомобільний транспорт» державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані, зокрема, на забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності а також на створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції.
- (11) Згідно із статтею 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень покладається: на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше територіальних громад та не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, - на Раду міністрів Автономної Республіки Крим або обласні державні адміністрації.
- (12) Розпорядженням голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 25.07.2017 № 268-р «Про деякі питання врегулювання діяльності щодо перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування» на Управління покладено функції організатора пасажирських перевезень на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі області, замовником на яких є Миколаївська обласна державна адміністрація.
- (13) Статтею 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що цим законом регулюються відносини, зокрема, органів державної влади із суб'єктами господарювання, у зв'язку з економічною конкуренцією.
- (14) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Управління із суб'єктами господарювання - перевізниками.

3. Процесуальні дії

- (15) Відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3, 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним

міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) за дорученням в.о. Голови Антимонопольного комітету України від 10.06.2024 № 13-01/626 (вх. № 65-01/436К від 10.06.2024), дорученнями Голови Антимонопольного комітету України від 04.11.2024 № 13-01/910 (вх. № 65-01/807К від 05.11.2024) та від 20.01.2025 № 13-01/42 (вх. № 65-01/52К від 21.01.2025) здійснюється державний контроль за дотриманням органами влади та органами місцевого самоврядування Миколаївської області законодавства про захист економічної конкуренції у сфері пасажирських перевезень на автобусних маршрутах загального користування в територіальних межах Миколаївської області.

- (16) З метою здійснення зазначеного контролю Відділенням на адресу Миколаївської обласної державної адміністрації надіслано: вимоги про надання інформації від 17.06.2024 № 65-02/1737є, від 23.07.2024 № 65-02/2310є, від 30.01.2025 № 65-02/459є, від 12.02.2025 № 65-02/722є, на які надано інформацію Управлінням інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації листами від 27.06.2024 № 01-44/03024 (вх. № 65-01/1915 від 15.07.2024), від 31.07.2023 № 274/04-24 (вх. № 65-01/2182 від 06.08.2024); Миколаївською обласною державною адміністрацією листами від 07.02.2025 № 05-76/380/5-25 (вх. № 65-01/344 від 10.02.2025), від 21.02.2025 № 05-76/484/5-25 (вх. № 65-01/513 від 21.02.2025) відповідно.

4. Нормативно – правове регулювання

- (17) Діяльність у сфері перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування регулюється, зокрема:
- Законом України «Про автомобільний транспорт»;
  - Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 № 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2007 № 1184) (далі - Правила);
  - Порядком проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування» (далі – Порядок).
- (18) Згідно з частиною першою статті 31 Закону України «Про автомобільний транспорт» відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.
- (19) Відповідно до частини першої статті 42 Закону України «Про автомобільний транспорт» договір про організацію перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), укладається між органами виконавчої влади та органами

місцевого самоврядування та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

- (20) Частинами першою - третьою статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах. Об'єктом конкурсу можуть бути: маршрут (кілька маршрутів), оборотний рейс (кілька оборотних рейсів). На конкурс виносяться маршрути із затвердженими паспортами.
- (21) Згідно із частинами першою та восьмою статті 44 вказаного Закону організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на термін від трьох до п'яти років.
- (22) Пунктом 1 розділу «Загальна частина» Порядку визначено, що цей порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області, на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше територіальних громад та не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, на міських, приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території однієї територіальної громади (далі – конкурс).
- (23) Згідно з абзацом третім пункту 4 Порядку відповідно до вимог статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» організатором перевезень на автобусному маршруті загального користування є Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні держадміністрації - на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше територіальних громад та не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області (далі - внутрішньообласний маршрут), зокрема таких, що проходять від населених пунктів Київської області до м. Києва.
- (24) Постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2022 № 512 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176 і від 3 грудня 2008 р. № 1081» Порядок доповнено пунктом 4¹ такого змісту: «Договір або дозвіл, строк дії якого закінчується у період дії воєнного стану в Україні, вважається таким, дію якого продовжено на період дії воєнного стану в Україні і протягом одного року з дня його припинення чи скасування. Продовження строку дії договору можливе за згодою сторін та за умови підтвердження автомобільним перевізником спроможності виконувати зобов'язання відповідно до укладеного з ним договору».
- (25) Крім того, відповідно до пункту 14¹ Правил договір про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області (або дозвіл на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування), строк дії якого закінчується у період дії воєнного стану в Україні, вважається таким, дію якого продовжено на період дії воєнного стану в Україні і протягом одного року з дня його припинення чи скасування. Продовження строку дії договору про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області, можливе за згодою сторін та за умови підтвердження автомобільним перевізником спроможності виконувати зобов'язання відповідно до укладеного з ним договору.
- (26) Згідно з пунктом 49 Порядку рішення про результати конкурсу оформляється протоколом, який підписується головноючим, секретарем та присутніми членами конкурсного комітету і подається організатору перевезень протягом п'яти робочих днів.

- (27) Організатор перевезень протягом десяти робочих днів від дати надходження протоколу конкурсного комітету опрацьовує матеріали проведеного конкурсу з перевезення пасажирів та у разі відсутності зауважень до порядку проведення конкурсу приймає рішення окремо за кожним об'єктом щодо переможця чи переможців конкурсу, а також того, хто зайняв друге місце у разі проведення конкурсу з перевезення пасажирів на внутрішньообласних маршрутах та маршрутах в межах території однієї територіальної громади.
- (28) Відповідно до пункту 51 Порядку рішення про результати конкурсу та визначення переможців та протокол засідання конкурсного комітету організатор перевезень опубліковує на своєму офіційному веб-сайті протягом п'яти робочих днів з дня прийняття такого рішення.
- (29) Згідно з абзацом першим пункту 53 Порядку організатор перевезень на внутрішньообласних маршрутах та маршрутах в межах території однієї територіальної громади не пізніше десяти робочих днів з дня опублікування свого рішення на офіційному веб-сайті укладає з переможцем конкурсу договір згідно з обов'язковими та додатковими (за наявності) умовами конкурсу та додатковими умовами обслуговування маршруту, наданими перевізником-претендентом.
- (30) Відповідно до абзацу четвертого пункту 53 Порядку у разі коли перевізник-претендент, який став переможцем конкурсу, письмово відмовився від виконання перевезень або з ним припинено/розірвано дію договору або дозволу, організатор перевезень приймає рішення щодо визнання переможцем конкурсу перевізника-претендента, який зайняв друге місце, а у разі його відсутності - приймає рішення щодо проведення нового конкурсу за цим об'єктом.
- (31) Абзацами сьомим - десятим пункту 53 Порядку передбачено, що якщо перевізник-претендент брав участь у конкурсі і визнаний переможцем у кількох конкурсах, договір укладається (дозвіл видається) окремо на кожний об'єкт конкурсу. Строк дії договору або дозволу, який укладається (видається) за результатами конкурсу, становить від трьох до п'яти років.
- (32) Строк дії договору продовжується один раз на три роки за рішенням організатора перевезень за наявності заяви автомобільного перевізника - переможця попереднього конкурсу, яку він подає за формою згідно з додатком 7, в якій, зокрема, зазначається інформація про підтверджене інвестування коштів на придбання більш нових та/або комфортабельних автобусів стосовно тих, які використовувались автомобільним перевізником на об'єкті конкурсу, а також за відсутності у зазначеного автомобільного перевізника, що здійснював перевезення за цим маршрутом протягом попереднього періоду, порушень умов укладеного попереднього договору, строк дії якого становить від трьох до п'яти років.
- (33) Договір або дозвіл може бути достроково розірвано (анульовано) організатором перевезень в частині відносин щодо обслуговування усього (усіх) маршруту (маршрутів) та/або виконання окремих рейсів з підстав, визначених підпунктом 2 пункту 55 цього Порядку.
- (34) Організатор перевезень зобов'язаний провести конкурс не пізніше ніж за 45 календарних днів до дня закінчення строку дії договору або дозволу, укладеного (виданого) попередньому переможцю конкурсу. У такому разі дія договору або дозволу, укладеного (виданого) за результатами конкурсу, починається після закінчення строку дії договору (дозволу) на перевезення, укладеного (виданого) відповідно до результатів попереднього конкурсу на цьому об'єкті.
- (35) Підпунктом 2 пункту 55 Порядку визначено, що організатор зобов'язаний забезпечити дострокове розірвання договору або анулювання дозволу з автомобільним перевізником у разі:
- наявності фактів порушення ним умов договору або дозволу у частині незабезпечення регулярності перевезень з вини перевізника (менш як 90 відсотків за місяць), використання автобусів, що не відповідають зазначеним умовам за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками, відправлення автобусів з місць, що не передбачені розкладом руху. Розірвання договору або анулювання дозволу здійснюється не раніше ніж через 30 календарних днів після надісланого організатором попередження такому перевізникові про недопущення

порушення умов договору (дозволу) та встановлення повторного факту такого порушення (попередження не застосовується у разі настання транспортної події з вини водія автобуса з потерпілими та/або загиблими, яка спричинена діяльністю перевізника). У такому разі для роботи на автобусному маршруті загального користування призначається організатором конкурсу автомобільний перевізник, який за результатами конкурсу визнаний таким, що зайняв друге місце (за наявності), на строк до закінчення строку дії договору або дозволу, який було розірвано (анульовано). У разі відсутності автомобільного перевізника, який за результатами конкурсу визнаний таким, що зайняв друге місце, призначається організатором конкурсу до проведення конкурсу інший автомобільний перевізник, транспортні засоби якого відповідають за параметрами, класом, категорією, комфортністю і пасажиромісткістю вимогам, передбаченим для відповідного виду перевезень, один раз на строк не більш як три місяці;

- підтвердження інформації про факт подання перевізником-претендентом недостовірних відомостей для участі у конкурсі з перевезення пасажирів;

- ліквідації юридичної особи, припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, смерті фізичної особи – підприємця.

Позиція Міністерства розвитку громад та територій України

- (36) У відповідності до положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 (зі змінами) (далі – Мінінфраструктури) Мінінфраструктури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема, у сфері автомобільного транспорту.
- (37) Листом від 28.05.2024 № 9597/40/10-24 Мінінфраструктури надало роз'яснення щодо окремих питань організації пасажирських перевезень на автобусних маршрутах загального користування.
- (38) Щодо передумов, мети та дії пункту 4¹ Порядку Мінінфраструктури повідомило, що у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану відповідно до Закону України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», враховуючи положення статей 43, 44 Закону України «Про автомобільний транспорт», та з метою забезпечення автомобільними перевізниками безперебійного здійснення перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у разі закінчення строку дії відповідних договорів або дозволів, постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 № 512 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176 і від 3 грудня 2008 р. № 1081» Порядок доповнено пунктом 4¹.
- (39) При цьому Мінінфраструктури зазначило, що положення пункту 4¹ Порядку поширюються на договори або дозволи, які організатори укладають (надають) на конкурсних засадах на термін до п'яти років, як до введення в Україні воєнного стану, так і після, якщо їх строк дії завершується у період дії воєнного стану.
- (40) Щодо договорів, укладених на строк до трьох місяців без проведення конкурсу, Мінінфраструктури повідомило, що Законом України «Про автомобільний транспорт» встановлені виключно конкурсні засади визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування, а підпунктом 2 пункту 55 Порядку передбачається, що інший автомобільний перевізник призначається у разі наявності чітко визначених обставин, а також у разі відсутності автомобільного перевізника, який за результатами конкурсу визнаний таким, що зайняв друге місце, та який відповідає встановленим вимогам для відповідного виду перевезень, один раз і тимчасово – на строк не більш як три місяці та до проведення конкурсу. Також, із зазначеного вбачається, що положення пункту 4¹ Порядку не поширюються на зазначений випадок.
- (41) Таким чином, у разі закінчення строку дії договору, укладеного відповідно до підпункту 2 пункту 55 Порядку, строком на три місяці, організатор зобов'язаний виконувати приписи

частини першої статті 43 Закону, а саме: визначити автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування на конкурсних засадах.

- (42) Статтею 42 Конституції України проголошується, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.
- (43) Статтею 6 Господарського кодексу України (далі – ГК України) визначені загальні принципи господарювання в Україні, серед яких: забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання; обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави.
- (44) Відповідно до частини першої статті 25 ГК України держава підтримує конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, внаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку.
- (45) Згідно з частиною другою статті 25 ГК України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку.
- (46) Відповідно до частини третьої статті 25 ГК України уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання.
- (47) Частиною першою статті 40 ГК України передбачено, що державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства, захист інтересів підприємців та споживачів від його порушень здійснюються Антимонопольним комітетом України відповідно до його повноважень, визначених законом.
- (48) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються цим Законом. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (49) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (50) Відповідно до частини другої статті 4 цього Закону суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління

та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (51) Виконання, зокрема, органами влади зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення конкурентного середовища для здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання завдяки власним досягненням, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою економічної конкуренції.
- (52) Недотримання, зокрема, органами влади зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до нездійснення ними заходів щодо сприяння розвитку конкуренції, що є одним із заходів, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (53) Відтак, реалізація Управлінням інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації покладених на нього повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, в тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Обставини, що свідчать про наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції

- (54) Відділенням проаналізовано інформацію (пояснення та копії документів), отриману від Управління листами від 27.06.2024 № 01-44/03024 (вх. № 65-01/1915 від 15.07.2024), від 31.07.2023 № 274/04-24 (вх. № 65-01/2182 від 06.08.2024); від Миколаївської обласної державної адміністрації листами від 07.02.2025 № 05-76/380/5-25 (вх. № 65-01/344 від 10.02.2025), від 21.02.2025 № 05-76/484/5-25 (вх. № 65-01/513 від 21.02.2025), та встановлено таке.
- (55) На Управління покладено функції організатора пасажирських перевезень на міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі області, замовником на яких є Миколаївська обласна державна адміністрація.
- (56) Управлінням укладено з ТОВ «НИКОБУС» (ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*)), місцезнаходження: (*«Інформація з обмеженим доступом»*):
- Тимчасовий договір про організацію перевезень пасажирів від 02.01.2025 № 1-П, згідно з яким Управління надає право ТОВ «НИКОБУС» на здійснення перевезень пасажирів на приміському автобусному маршруті загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове; термін дії договору з 02.01.2025 до 02.04.2025;
  - Тимчасовий договір про організацію перевезень пасажирів від 02.01.2025 № 1-П, згідно з яким Управління надає право ТОВ «НИКОБУС» на здійснення перевезень пасажирів на приміському автобусному маршруті загального користування рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка; термін дії договору з 02.01.2025 до 02.04.2025.
- (57) Миколаївська обласна державна адміністрація вказала, що приміські автобусні маршрути загального користування Миколаїв – Мішково-Погорілове та Миколаїв – Святомиколаївка обслуговувало ТДВ «Оріон-Авто» згідно з договорами про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування від 29.08.2014 №1/5-П та від 29.08.2014 №1/6-П, строк дії яких було подовжено і які закінчилися 01.07.2024. Разом з цим, відповідно до пункту 4¹ Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081, пункту 14¹ Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 № 176,

ТДВ «Оріон-Авто» продовжувало виконувати перевезення пасажирів на зазначених автобусних маршрутах.

- (58) Згідно з наданими Миколаївською обласною державною адміністрацією до Відділення інформацією та документами, ТДВ «Оріон-Авто» листом від 24.12.2024 №119 повідомило Управління, що з 01.01.2025 підприємство відмовляється від обслуговування зазначених маршрутів.
- (59) Також до Управління надійшли звернення від Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району від 17.12.2024 № 1725/02-03 та від 17.12.2024 № 1726/02-03 з проханням не припиняти надання транспортних послуг населенню громади на приміських автобусних маршрутах Миколаїв – Мішково-Погорілове та Миколаїв – Святомиколаївка у зв'язку з припиненням перевезень пасажирів на вказаних автобусних маршрутах ТДВ «Оріон-Авто».
- (60) Водночас Управлінням, з метою визначення перевізника для тимчасового обслуговування зазначених автобусних маршрутів, були надіслані підприємствам-перевізникам листи від 24.12.2024 № 577/03-24 та від 24.12.2024 № 578/03-24 з проханням до 30.12.2024 надати пропозиції по обслуговуванню зазначених автобусних маршрутів.
- (61) На ці листи Управління ТОВ «НИКОБУС» листами від 26.12.2025 № 41 та від 26.12.2025 № 42 повідомило, що забезпечить належне обслуговування приміських автобусних маршрутів Миколаїв – Мішково-Погорілове та Миколаїв – Святомиколаївка відповідно до вимог замовника перевезень.
- (62) 02.01.2025 Управлінням укладено з ТОВ «НИКОБУС» тимчасовий договір про організацію перевезень пасажирів від 02.01.2025 № 1-П на приміському автобусному маршруті загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та тимчасовий договір про організацію перевезень пасажирів від 02.01.2025 № 1-П на здійснення перевезень пасажирів на приміському автобусному маршруті загального користування рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка; строк дії цих договорів три місяці.
- (63) Із наданої Миколаївською обласною державною адміністрацією до Відділення інформації вбачається, що дострокового розірвання за ініціативи замовника (організатора) перевезень договорів про організацію перевезень пасажирів на вищезазначених автобусних маршрутах загального користування, укладених з ТДВ «Оріон-Авто», які діяли до укладення тимчасових договорів з ТОВ «НИКОБУС», у зв'язку з припиненням ТДВ «Оріон-Авто» перевезень пасажирів на вказаних автобусних маршрутах, та з підстав, визначених підпунктом 2 пункту 55 Порядку, не було.
- (64) Миколаївська обласна державна адміністрація зазначила, зокрема, що конкурс не проведено у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні.
- (65) Отже, з огляду на норми абзацу четвертого пункту 53 Порядку, у зв'язку з припиненням ТДВ «Оріон-Авто» перевезень пасажирів на вказаних автобусних маршрутах, організатор перевезень повинен був (за відсутності перевізника-претендента, який зайняв друге місце за результатами проведеного конкурсу) прийняти рішення щодо проведення нового конкурсу за цими об'єктами.
- (66) Однак організатор перевезень визначив автомобільного перевізника на вищезазначених автобусних маршрутах без проведення конкурсу відповідно до чинного законодавства, та уклав з ТОВ «НИКОБУС» тимчасові договори про здійснення перевезень пасажирів на зазначених приміських автобусних маршрутах загального користування строком на три місяці, яким передувало, як вказано вище, направлення Управлінням листів від 24.12.2024 № 577/03-24 та № 578/03-24 до ряду автомобільних перевізників з метою залучення їх до тимчасового обслуговування маршрутів.

- (67) Як наголошено вище, чинним законодавством України встановлені виключно конкурсні засади визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування.
- (68) Підстава (можливість) укладання тимчасового договору про організацію перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування визначена підпунктом 2 пункту 55 Порядку, яким передбачено, що інший автомобільний перевізник один раз і тимчасово – на строк не більш як три місяці та до проведення конкурсу призначається у разі наявності чітко визначених обставин: дострокового розірвання договору у разі наявності фактів порушення перевізником умов договору або дозволу у частині незабезпечення регулярності перевезень з вини перевізника (менш як 90 відсотків за місяць), використання автобусів, що не відповідають зазначеним умовам за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками, відправлення автобусів з місць, що не передбачені розкладом руху), а також у разі відсутності автомобільного перевізника, який за результатами конкурсу визнаний таким, що зайняв друге місце, та який відповідає встановленим вимогам для відповідного виду перевезень.
- (69) У разі закінчення строку дії договору, укладеного відповідно до підпункту 2 пункту 55 Порядку, строком на три місяці, організатор зобов'язаний виконувати приписи частини першої статті 43 Закону, а саме: визначити автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування на конкурсних засадах.
- (70) Чинним законодавством не передбачено право організатора перевезень визначати тимчасового автомобільного перевізника на автобусному маршруті строком на три місяці без проведення конкурсу, у разі відмови перевізника продовжувати виконувати перевезення пасажирів на відповідних автобусних маршрутах згідно з укладеними з ним договорами про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування за результатами раніше проведеного конкурсу. В даному випадку, згідно з вимогами чинного законодавства, організатором перевезень має бути проведений новий конкурс з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (71) Чинне законодавство не звільняє замовника/організатора перевезень пасажирів від обов'язку проведення конкурсу з перевезення пасажирів під час дії воєнного стану, окрім випадків, чітко визначених законодавством – а саме, у разі, коли у період дії воєнного стану закінчився строк дії договору або дозволу, то він вважається таким, дію якого продовжено на період дії воєнного стану в Україні і протягом одного року з дня його припинення чи скасування (пункт 4¹ Порядку, пункт 14¹ Правил).
- (72) Натомість, як вказано вище, Управління не провело новий конкурс з перевезення пасажирів на вищезазначених автобусних маршрутах у строк, встановлений законодавством, і без наявності визначених законодавством підстав, визначило автомобільного перевізника ТОВ «НИКОБУС» та уклало з ним тимчасові договори про здійснення перевезень пасажирів на зазначених приміських автобусних маршрутах загального користування строком на три місяці без проведення конкурсу.
- (73) Таким чином, Управління створило умови, за яких перевезення пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка здійснює ТОВ «НИКОБУС», яке отримало таке право не на конкурсних засадах, що не відповідає вимогам законодавства.
- (74) Отже, ТОВ «НИКОБУС» отримало переваги над іншими суб'єктами господарювання – автомобільними перевізниками, які є його конкурентами, не завдяки власним досягненням, що є основною ознакою економічної конкуренції, а внаслідок дії зовнішніх факторів, одним із яких є вплив органу влади (Управління), а саме визначення автомобільного перевізника на зазначених автобусних маршрутах загального користування не на конкурентних засадах, без

проведення конкурсу з перевезення пасажирів на відповідних автобусних маршрутах загального користування.

- (75) Це, в свою чергу, могло мати негативний вплив на конкуренцію на ринку послуг з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, оскільки суб'єкти господарювання, які надавали/надають аналогічні послуги, могли бути обмежені в можливості вступити на цей ринок та здійснювати господарську діяльність у вказаних територіальних межах.
- (76) Так, зокрема, на території Миколаївської області діють суб'єкти господарювання, які, відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, провадять господарську діяльність, зокрема, за кодом 49.31. Пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення: ТОВ «Голта Автотранс», ПП «Галісман», ПП «Автореал», ПП «Євротранс Юг», ФОП Люхнич П.П., ТОВ «Гаджієв», ФОП Мельник В.І., ФОП Кирлич С.М. та інші.
- (77) Отже, ринок послуг з перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування є конкурентним, налічує певну кількість його учасників та має бути відкритим для вступу нових учасників.

6. Негативний вплив на конкуренцію

- (78) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (79) Конкурсна процедура покликана забезпечити відкритість та прозорість порядку обрання суб'єкта господарювання і має забезпечити змагальність учасників ринку, внаслідок чого обирається найкраща пропозиція на ринку. Ці завдання відповідають принципам ефективної конкуренції на основі показників діяльності та власних досягнень суб'єктів господарювання.
- (80) Непроведення конкурсу з визначення автомобільного перевізника на приміських автобусних маршрутах загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка могло обмежити право інших учасників ринку – потенційних конкурентів, які бажають/можуть мати бажання та спроможні працювати на ньому, можливості змагатися за отримання права здійснювати господарську діяльність на зазначеній території, та відповідно, доступу на ринок на конкурентних засадах.
- (81) Надання права здійснювати перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування без участі у конкурсі звільняє суб'єктів господарювання від потреби пропонувати для здобуття права надання таких послуг кращі умови їх надання, тобто використовувати власні досягнення для отримання переваг порівняно з іншими суб'єктами господарювання.
- (82) Внаслідок дій Управління ТОВ «НИКОБУС» отримало переваги під час господарської діяльності не завдяки власним досягненням, здобутим в результаті участі у відповідному конкурсі, внаслідок чого було б забезпечено змагання з іншими суб'єктами господарювання - конкурентами, що є однією із умов економічної конкуренції, а за рахунок зовнішніх чинників, якими в цьому випадку є вплив органу влади, наділеного владними повноваженнями.
- (83) Ураховуючи, що змагання між суб'єктами господарювання є головною ознакою конкуренції, то визначення автомобільного перевізника на приміських автобусних маршрутах загального користування без проведення конкурсу могло обмежувати право осіб, які мали (мають, могли мати) бажання, можливість та намір взяти участь у такому конкурсі, змагатися за право

здійснення відповідної господарської діяльності, що могло призвести до недопущення конкуренції на ринку.

- (84) Під недопущенням конкуренції розуміється будь-яка ринкова поведінка, що заважає появі конкуренції або нових конкурентів.
- (85) Недопущення конкуренції передбачає створення такої ситуації, коли підвищуються бар'єри входження на ринок потенційних конкурентів або створюються умови, відповідно до яких суб'єкти господарювання, що працюють на одному ринку з об'єктивних причин, не конкурують. У цьому випадку недопущення конкуренції може мати місце на тому ринку, на якому конкуренції не було.
- (86) Внаслідок змін у стані конкуренції створюються менш або більш сприятливі умови конкуренції для окремих суб'єктів господарювання, в той час як для інших суб'єктів господарювання ці умови залишаються незмінними.

7. Висновки адміністративної колегії

- (84) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (85) Згідно з частиною третьою статті 15 цього Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (86) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (87) При цьому встановлення органами Антимонопольного комітету України факту завдання шкоди конкуренції такими антиконкурентними діями (бездіяльністю) не є необхідним.
- (88) Достатнім є високий ступінь імовірності настання антиконкурентних наслідків за результатами конкретних управлінських рішень, дій (бездіяльності), зокрема органів влади.
- (89) Таким чином, дії Управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації, які полягають у визначенні автомобільного перевізника на приміських автобусних маршрутах загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка без проведення конкурсу, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, а саме - дії, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку перевезень пасажирів на відповідних автобусних маршрутах загального користування.
- (90) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, – щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Ураховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», підпунктом 13 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Управлінню інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації (ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*)) припинити дії, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом визначення автомобільних перевізників на приміських автобусних маршрутах загального користування рейс 118 Миколаїв – Мішково-Погорілове та рейс 124 Миколаїв – Святомиколаївка на конкурсних засадах.

Про виконання рекомендацій повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України в **тримісячний строк** з дня отримання цих рекомендацій, з наданням копій підтверджувальних документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органом, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО